



Herlev
Kommune

Udkast til

Plan for udvikling af socialpsykiatrien

2019 - 2022



Januar 2019

Indledning

Herlev Kommunes socialpsykiatri består af en bred vifte af tilbud, der på forskellig vis tilbyder individuelt tilrettelagt hjælp og støtte til omkring 120 borgere med psykosociale vanskeligheder i varierende grad.

Hvad enten behovet gælder en specifik problematik her og nu eller langvarig støtte døgnet rundt, arbejder alle socialpsykiatriens tilbud rehabiliterende. Det betyder, at indsatserne er individuelle og gives ud fra en recoveryorienteret tilgang¹. For hverdagens samarbejde mellem borgere og ansatte betyder det, at omdrejningspunktet altid er det enkelte menneskes proces med at genvinde magten i egen tilværelse og muligheden for at leve et selvstændigt liv, der så vidt muligt svarer til den enkeltes drømme, håb og ønsker.

Om udviklingsplanen

Denne plan beskriver Herlev Kommunes ønsker for udviklingen af den samlede socialpsykiatri. Planen skal sikre, at der fortsat arbejdes målrettet med de indsatser og metoder, der anvender ressourcerne bedst muligt og skaber progression i borgernes liv, så de får mulighed for en selvvalgt og selvstændig livsførelse.

Udgangspunktet for "Plan for udvikling af socialpsykiatrien 2019 - 2022" er Budgetaftale 2018. Planen indeholder en fælles ramme med relevante temaer for både brugere, pårørende og kommunen.

For at sikre at relevante interessenters synspunkter blev indarbejdet i planen, blev der afholdt dialogmøde den 3. oktober 2018. I alt deltog 30 pårørende, medarbejdere og brugere af socialpsykiatrien. Dialogmødet har bidraget med væsentlige input til planen og er med til at konkretisere de tematiserede indsatser og sikre bredere relevans.

"Plan for udvikling af socialpsykiatrien 2019 – 2022" er opbygget således, at der til hvert tema er en faglig uddybning, en beskrivelse af det der fokuseres på samt kondenserede input fra pårørende, medarbejdere og brugere. Denne samlede viden danner grundlag for de handlingsorienterede indsatser. Resultaterne af indsatserne opgøres ved den årlige opfølgning af planen.

¹ Herlev Kommunes psykosociale indsats tager afsæt i den danske definition og beskrivelse af rehabiliteringsbegrebet, som det defineres i 'Hvidbogen om rehabiliteringsbegrebet' samt Socialstyrelsens definition på recovery og psykosocial rehabilitering. Se definitionerne på side 9.

Planen sætter fokus på følgende temaer:

- **Netværk og fælleskaber**
- **Borgeren i centrum**
- **Sundhed**

De tre temaer er udtryk for dimensioner i borgerens liv, der relaterer direkte til muligheden for at genvinde magten i eget liv og blive mest muligt selvhjulpne og aktive i forhold til lokalsamfundet.

Som en del af processen vil det blive undersøgt, om der er tilbud, der skal kvalificeres for at støtte kommunens sårbare borgere yderligere. Det betyder, at arbejdet med planen kan afstedkomme ønske om at omlægge eksisterende indsatser. Tilsvarende kan der blive behov for at udvikle medarbejdernes kompetencer og fokusere på rekruttering af medarbejdere med relevante kompetencer.

Netværk og fællesskaber

At have et netværk og være en del af et fælleskab har generelt stor betydning for menneskers trivsel og mulighed for personlig udvikling. Det at være en del af et fælleskab er derfor betydningsfuldt i forhold til at modvirke ensomhed og isolation, der kan have negativ betydning for den enkeltes livskvalitet.

Med udgangspunkt i borgernes problematikker skal de socialpsykiatriske tilbud løbende udvikles, så tilbuddene afspejler borgernes behov og bidrager til progression hos den enkelte borger. Når der tilbydes fælles aktiviteter, er det vigtigt at finde balancen mellem hensynet til de individuelle behov og hensynet til et velfungerende fælleskab.

Fokus på netværk og fællesskaber bidrager til at understøtte borgerens fastholdelse, tilbagevenden eller indtræden på arbejdsmarkedet og/eller deltagelse i forpligtende fællesskaber. Samtidig er det vigtigt at støtte op om borgernes kontakt til de pårørende og det netværk, som opleves relevant for den enkelte.

Inden for temaet netværk og fællesskaber vil indsatsen derfor være at:

- Tilbyde forskellige gruppeforløb med udgangspunkt i brugernes behov
- Etablere aktivitetstilbud til unge under 30 år i samarbejde med Center for Job, Unge og Borgerservice
- Etablere partnerskabsaftaler for at støtte op om at fællesskaber kan opstå og bevares i frivilligt regi
- Motivere flere til at bruge motion og sundhedsfremmende aktiviteter i idrætsfællesskaber som Aktivisterne
- Motivere flere til at deltage i en bredere vifte af forskellige kulturelle aktiviteter som et led i at skabe fællesskaber og netværk.

Temaet Netværk og Fællesskaber anses af interessenterne for at være yderst relevant. Især brugerne af de psykosociale tilbud understregede, at fora, hvor brugerne kan tale om fælles interesser for mennesker med en særlig mentalitet eller anden fællesnævner, er motiverende og beskrives som en eksistentiel nødvendighed.

Der ønskes mere opmærksomhed på aktiviteter og fora for de unge (under 30 år), og at der er opmærksomhed på, at fællesskaber kræver rammer, der kan favne både brugerne og de relevante aktiviteter.

Borgeren i centrum

Fokus på det individuelle og den enkelte borgers ønsker og behov er helt centralt i forhold til at hjælpe borgerne videre mod en mere selvvalgt og selvstændig livsførelse. Den enkeltes recoveryproces skal således understøttes, så borgeren oplever at blive mødt og hjulpet. Inddragelse og selvbestemmelse er afgørende for en vellykket indsats og muligheden for at komme sig.

En hurtig, sammenhængende og velkoordineret indsats kan have betydning for borgerens mulighed for at fortsætte eller vende tilbage til et selvstændigt hverdagsliv. Hjælp til selvhjælp skal være udgangspunktet for alle medarbejders møde med borgeren.

Det er altid ambitionen at borgerne sættes i centrum. Trods dette kan borgerne opleve, at det er vanskeligt at navigere i samarbejdet med kommunen. Borgerne kan møde forskellige fagprofessionelle og have svært ved at gennemskue sammenhængen mellem indsatser og tilbud. Komplexiteten kan være særligt udfordrende for brugerne af socialpsykiatrien. På denne baggrund er det vigtigt at have for øje, hvordan borgere, der er brugere af socialpsykiatrien, kan få styrket deres oplevelse af at være i centrum i mødet med Herlev Kommune.

Fokus på borgeren i centrum understøtter indsatsen vedrørende borgerens oplevelse af kommunen som tilgængelig og tilbuddene som velkoordinerede. Hvad enten det drejer sig om et afklaringsforløb, borgerens kommunikation med forskellige offentlige og private instanser eller den hjælp borgeren får, er det målet, at borgerne skal opleve sammenhæng og høj grad af inddragelse og selvbestemmelse.

Inden for temaet borgeren i centrum vil indsatsen derfor være at:

- Sikre at borgers behov og ønsker danner grundlag for en målrettet pædagogisk indsats
- Udbygge samarbejdet om overgangen fra barn til voksen for unge med behov for støtte
- Udarbejde relevant informationsmateriale sammen med brugerne
- Udvikle nye måder at møde borgerne på, både når de første gang får brug for hjælp, eller når deres situation ændres
- Styrke den helhedsorienterede indsats ved at udvikle samarbejdet med Psykiatrisk Center Ballerup i samarbejde med borgeren.

Interessenterne gav udtryk for, at det er svært at komme i kontakt med de relevante områder i kommunen, og efterfølgende at navigere i eller imellem de forskellige tilbud. Det kan være udfordrende for mennesker med de problemer, som brugere af socialpsykiatrien har. Interessenterne stillede forslag om, at der laves målrettet informationsmateriale i et sprog, der søger at nedtrappe den uro, der kan opstå ved møder eller samspil med kommunen. Ligeledes fremhævede interessenterne vigtigheden af, at medarbejdere i kommunen taler med borgeren og finder ud af, hvad borgeren har brug for og skaber sammenhæng mellem de tilbud, der allerede findes.

Der bør være specielt fokus på, at visse unge kan have gavn af at have eller opnå relation til arbejdsmarkedet, ligesom beskæftigelse spiller en væsentlig rolle i forhold til at mindske den stigmatisering, mennesker med psykosociale vanskeligheder ofte oplever, og som ønskes modarbejdet.

Sundhed

Borgerens sundhed omhandler både fysisk- og mental sundhed. Mennesker med psykiske problemer har en lavere gennemsnitlig levealder på grund af øget risiko for livsstilssygdomme.

Ifølge World Health Organization er mental og fysisk sundhed en tilstand af trivsel, hvor individet kan udfolde sine evner, håndtere dagligdags udfordringer og stress samt indgå i sociale fællesskaber med andre. Målgruppen har behov for helhedsorienterede tilbud og initiativer, som fremmer den fysiske og mentale sundhed.

Mange af de borgere, der bruger de socialpsykiatriske tilbud, er udfordret på både deres fysiske og mentale sundhed. Ifølge Det Nationale Råd for Folkesundhed opfattes sundhed generelt som en privatsag, og det kan derfor være en udfordring for fagprofessionelle at indgå et samarbejde, der drejer sig om et andet menneskes sundhed. Derfor har socialpsykiatriens indsatser i forhold til fysisk og mental sundhed fremadrettet stor betydning, hvilket er baggrunden for, at borgerens sundhed indgår som et særligt fokuspunkt.

Fokus på borgerens sundhed bidrager til at understøtte borgerne i at træffe valg, som fremmer deres sundhed, hvad enten det drejer sig om mental sundhed eller fysisk sundhed.

Inden for temaet Sundhed vil indsatsen derfor være at:

- Udvikle en bredere vifte af sundhedsfremmende aktiviteter og motionsformer som en del af Aktivisterne
- Øge indsatsen for oplysning, vejledning og motivation til deltagelse i sundhedsfremmende tilbud, der findes i kommunen og i privat regi
- At oplyse og motivere flest mulig til at deltage i det årlige sundhedstjek
- Tilbyde vejledning og undervisning af medarbejdere og frivillige, der tilbyder forebyggende og sundhedsfremmende tilbud, hvor borgere med psykiske udfordringer deltager
- Udvikle og tilbyde gruppeforløb, som omhandler mental og fysisk sundhed.

Interessenterne gjorde opmærksom på, at sundhed handler om meget mere end motion. Sundhed er for dem også et spørgsmål om 'mental sundhed'. Fokus på tanker og det, der kan skabe motivation og livslyst for den enkelte og undgå passivitet, er i høj grad sundt. Det er vigtigt at tænke på målgruppens behov for støtte til at deltage. En ledsageordning til aktiviteter kan anskues som en investering i sundhed. Ligeledes vil en peer-2-peer støtte understøtte processen med at skabe fællesskaber og give mulighed for at udveksle erfaringer og lære hinanden at kende. Det er vigtigt, at der er fokus på at skabe fællesskaber; betydningen af at gøre noget sammen er uvurderlig. Interessenterne udtrykte interesse for en bredere vifte af idrætstilbud.

Hvidbogens definition på rehabiliteringsbegrebet:

"Rehabilitering er en målrettet og tidsbestemt samarbejdsproces mellem en borger, pårørende og fagfolk. Formålet er, at borgeren, som har eller er i risiko for at få betydelige begrænsninger i sin fysiske, psykiske og/eller sociale funktionsevne, opnår et selvstændigt og meningsfuldt liv. Rehabilitering baseres på borgerens hele livssituation og beslutninger består af en koordineret, sammenhængende og vidensbaseret indsats".

Socialstyrelsens definition på recovery:

"En dybt personlig, unik forandringsproces med hensyn til ens holdninger, værdier og mål, færdigheder og/eller roller. Det er en måde at leve et tilfredsstillende liv på præget af håb og aktiv medvirken selv med de begrænsninger, der er forårsaget af sygdom. Recovery indebærer udvikling af ny mening og nyt formål i ens liv".